

# עטרת שלום

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א  
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים  
פרשת צו – שבת הגדול

## עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה

על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו (ו ב)

שמרמוז לזמן הגאולה, שעד אז העבודה הוא שצריכים לייחד היחוד י"ה עם ו"ה.

ואז יהיה אש המזבח תוקד בו שזה איתא ממרן האר"י הקדוש (ע"ז חיים שער דרושי אבי"ע ד"א) שיש ד' יסודות אש רוח מים עפר, והם בחינת ד' אותיות משם הוי"ה, ואש הוא בחינת יו"ד משם הוי"ה עיי"ש. וזה אומר הפסוק שבזמן הגאולה יהיה אש בחינת חכמה יו"ד, המזבח תוקד בו שהמזבח מרמוז למלכות (וזה"ק ח"ג ל:), שמלכות יהיה מקושר ויתעלה עד בחינת חכמה.

ואז יהיה והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה היינו הדשן בגי' שמי"ן, שכל הקליפות והסינים והמקטרגים יתבטלו ויהיו כלא היו, וכשיהיה כך אז והקטיר עליה חלבי השלמים יהיה השם בשלימות, כמבואר בזוה"ק (ח"ג קי.) 'שלמים להוי"ה' קריבו דיליה, שלימו דיליה, דביה אשלים יה"ו, למהוי הוי"ה. וכמו שאיתא ממרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת בשלח כב), על הפסוק 'מלא הוי"ה כל משאלותיך' (תהלים כ ו), כשיהיה שם הוי"ה מלא בכל האותיות והמילויים, אז יהיה לך כל משאלותיך, ויהיה לך כל מיני השפעות טובות ושפע קודש אכי"ר.

(רעוא דרעוין תשנ"ט לפ"ק)

כס יה מלחמה' (בשלח יז מז), שחסר מכסא אל"ף ומשם הוי"ה ו"ה, שרצה עמלק להפריד בין י"ה לו"ה בין מחשבה למעשה ח"ו שלא לקיים את התורה ומצוות לשם שמים. וזהו שאנו צריכים לתקן בזמן הגלות שאין הכסא שלם ואין השם שלם עד שימחה שמו של עמלק, שרצה להכניס ספקות באמונה.

וזה אמרו זאת בחינת מלכות כהידוע מהזוה"ק (ח"ג רצו:), והאיך מתקן אותה כל הלילה בזמן הגלות. ע"י תורת העולה שיתקן בחינת מחשבה שימשיך י"ה משם הוי"ה, הו"א העולה שצריך לעלות ולתקן ו"ה משם הוי"ה, וא' מכסא שנחסר ע"י עמלק, ולעולתם ולקשרם לבחינת מחשבה י"ה משם הוי"ה, ולכך כתוב בהתורה הוא בוא"ו וקוראים אותו בחיריק ביו"ד, לרמוז שצריך ליחד ו"ה לי"ה.

ולכך דורשים כאן חז"ל אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, שזה העבודה גם כן לדורות אע"פ שיחרב הבית ולא יהיו יכולים להקריב קרבן עולה.

וממשיך הפסוק מתי צריכים לעשות היחוד, על מוקדה על המזבח שהמ' הזעירא של מוקדה מרמוז למלכות שהוא בזמן הקטנות שהיא בזמן כל הלילה בגלות בחינת לילה, כי השכינה הלכה עם בני ישראל בגלות, 'עד הבוקר'

פירש רש"י, אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות. אמר רבי שמעון ביותר צריך לזרוז במקום שיש בו חסרון כיס.

צריך להבין מה ענין הזירוז של מיד ולדורות דוקא אצל קרבן עולה. ועוד צריך להבין כפל הלשון העלה הוא העלה מה מרמוז לנו בזה התורה. ועוד צריך להבין למה כתוב מוקדה במ"ם זעירא. ועוד צריך להבין למה רק כל הלילה ולא כל היום והלילה. וידוע כבר ע"ז דרשת חז"ל מובא ברש"י, שבא על הקטר חלבים ואיברים.

אלא הביאור בכל זה יש לומר שכאן מדבר התורה בענין דרך עבודת האדם בזמן הגלות, שצריך לעלות ולתקן את המלכות כדי שיהיה בתכלית השלימות.

כי זה איתא במדרש (ויק"ר ז ג), גופא אמר רשב"י לעולם אין העולה באה אלא על הרהור הלב. שהעולה בא על פגם במחשבה. והביאור בזה שמבואר בכתבי מרן הארזי"ל שי"ה הוא יחוד המחשבה, ו"ה יחוד המעשה, ואנו צריכים ליחד שניהם כדי לעשות כל מעשינו לשם שמים, וזהו הסוד של יחודא עילאה ויחודא תתאה, ועי"ז נתקן המלכות בשלימות בכל קומתה.

וזהו מה שרצה עמלק להפריד בין י"ה לו"ה, כמו שכתוב 'ויאמר כי יד על

## עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו ז"ע

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו (כ) .

פרש"י הקדוש, אין צו אלא לשון זירו מיד ולדורות. אר"ש ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כים. אפשר לפרש שזה ידוע דברי הוזהר הקדוש (ח"ב פת.) וז"ל הקדוש, תנא כל ברכאן דלעילא ותתא ביזמא שביעתא תליין. שהשבת קודש משפיע מוון רוחניות וגשמיות לכל השבוע, מה שצריכים כל אדם שבישראל. וזה שמעתי בשם הגה"ק רבי מרדכי מנדברנא זצלה"ה, למה השבת קודם פסח נקרא שבת הגדול, כי צרכי חג הפסח הם הרבה מאד יותר מכל החגים שבשנה, וממילא השבת שקודם פסח צריך להשפיע יותר משאר השבתות, ולכן נקרא השבת גדול כי הוא משפיע יותר על כל השבוע של חג הפסח. וזה ידוע מחכמו"ל (שבת קיד:) שהכהנים זרזין הן. וזה אפשר לרמוז 'מיד ולדורות' עה"כ בנימטריא השב"ת, וזה שמרמו הפסוק הנ"ל צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה אין צו אלא לשון זירו, שצריכים הכהנים לזרז את בני ישראל 'מיד ולדורות' בנימטריא השב"ת, שבני ישראל ישמרו את השבת קודש, כדי שהשבת ישפיע עליהם על הכל, שאם חו"ש לא ישמרו את השבת קודש, חוץ מזה שיש בזה עבירה גדולה גם לא יהיה להם השפעה, וזה אר"ש ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כים, שלא יהיה להם כלום. והשם ירחם על עמו בני ישראל שיכנס בהם רוח מטהר אכיה"ר.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

אם על תודה יקריבנו וגו' (כ) . והענין, דע אחי, סוד תורה בא, על שהוגבר בעצמו היצר לילך אחר תענוגי עולם הזה, ליהנות מארבע היסודות להנאת עורו וגופו, מארבע היסודות אש מים רוח עפר, כידוע משער הקדושה להרב רבינו חיים זימאל, וכיון שנהנה ממנו להנאתו הסרוחה, הרי הוא מגביר היצר לחם חמוץ, ובוה נתעוררין עליו דינים ומקטריגים רחמנא ליצלו, כמו שהארבנו בספרי עשירית הארבעה על תורת כהנים, מסוד ארבעה צריכין להודות. ותדעו אחי, שבאמת כל הנאות הגוף צריכין להחזיר לקונו, ובוה יתוסף שפע ומוזני על כל העולמות, ולכן בא קרבן תודה עם לחם, להחזיר ולהוסיף שפע ואור.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

הנה האות מ' מתיבת מוקדה היא

## עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו ז"ע

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת לפני יהוה קדש קדשים הוא (י) .

והענין מבואר בסוד קליפות נגה שחציו טוב וחציו רע, וצריך להפריד הטוב מן הרע ולהחזיר כחות הטוב אל הקדושה, והטוב נעלם ונתחבר עם הנפש דקדושה של אדם ונשלם האדם, וס"ם חסר ואבד הטוב ההוא.

וזהו על ידי תשובה וקרבנות נעשין זכויות (יומא פו:), ממש אותו בחינות הטוב שהיה מתחלה מעורב עם הרע וגורם לחטוא, ואח"כ על ידי התשובה נתברר ונתחלק הטוב מן הרע לגמרי, ובתשובה שלימה שנתחלק לגמרי, בודאי לא יחטא עוד. ולמאן דאמר וזונות נעשו כשגגות, סבירא ליה שגם על ידי תשובה, הלואי יספיק שיחזיר כבתחלה מעורב טוב ורע בקליפות נגה, שאז הם נקרא שגגות חציו טוב וחציו רע, ויצא מכלל זונות שהם קליפות רעות גמורות, אך לא יספיק שיפרדו לגמרי ונעשו זכויות.

ומעתה תשכיל כשאדם יחיד חוטא, לערך פרטות נשמתו יכול לתקן את טוב ורע שלו, מה שהיה עד הנה מעורב אצלו, אשר על ידי תעורבות הוה גרם לו שוגג, כי צדיק גמור שאין בנפשו רע, לא יארע לו שוגג כלל וכלל, כמו שהארבנו לעיל. וכיון שהיה מעורב אצלו הטוב ורע אירע לו שוגג, ואחר תשובתו על התעורבות הוה ועל עונו, יכול אדם יחיד בפרטות נשמתו לתקן שיפרד הטוב מן הרע לגמרי, ואש גבוה נחית ושורף את הרע שבנגה, ואכיל ושצי לכל מי שמתדבק בו, כי אחר החרטה כשהטוב שהיא בחינות ניצוצי נשמות ישראל רוצה להתדבק בקדושה, אז גם הרע רוצה להתדבק לעשות טוב מעשים טובים ותורה וצדקה, שיהיה מעורב טוב ורע כמו מקדם, ואז אש גבוה נחית ושורף לכל הרצון לדבק בו, חוץ מן הטוב האמיתי שהוא בחינות ישראל, אשר עליהם נאמר (דברים ד ד) 'אתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום'

אבל בסוד חטאת צבור, או כהן משיח, וכהן גדול ביום הכיפורים, שהכל הם בחינות הנוגע לכללות ישראל, ובהינה זאת של כללות ישראל שיתברר הטוב ויתחלק מן הרע לגמרי, זה לא יהיה עד לעתיד. וכל הבאת הקרבן של חטאת ציבור שיתקנו את בחינות המחטאים אותם, אינו אל להסיר כח שלש קליפות רעות וגמורות שיש בנגה, וישאר מעורב בטוב ורע שבנגה עצמה, כי לתקן לגמרי אי אפשר עד זמן 'בלע המות לנצח' (ישעיה כה ח), שאז יתחלק הטוב מן הרע שבנגה, ולא ישאר שום ניצוץ שלא יתברר, והרע שבנגה יכלה כעשן, אבל עד שלא נתגלה הזמן הזה, אי אפשר באין פנים לתקנם לגמרי שלא יהיה מעורב, וגם לתקן כל בחינות נצוצי מלבין קדמאין של כללות ישראל אי אפשר עדיין.

ולכן לא היה נורק הדם על מזבח החיצון, כי בחינות תיקון להעלות החיות של סממני הקמרת חיות דעשיה לגמרי מכל בחינות הכללות, אי אפשר עד לעתיד, כי בחינה זאת לא יתקנו עד ביאת משיח, כמבואר בוזהר הרקיע באורך, על פסוק (בראשית מט ח) יהודה אתה.

אבל מה שנגד אהל מועד וק"ק, יכול לתקן ולהחזיר החיות אל הקדושה, ולשורף הרע בסוד האימורים, ובאמת כל זמן שלא נתקן בחינת עשיה, כל העולמות אינם מתוקנים, ולכן א"א שיאכלו הכהנים כשר חטאת של חטא הציבור, כי עדיין מעורב טוב ורע, והוא מוון עכור וגורם לחטוא, וגם שעדיין לא נתגלה סוד מוון ואכילה עד לעתיד, שנאמר ואכלתם אכול ושבעו והללתם את שם ה' אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא, להפריש טוב מן הרע ואז ימושך אכילה ומוון. עיין בלק"ת בפסוק אם רעב שונאך, שהשגגות מעורבים טוב ורע, ולפעמים חלק הטוב שבצדיק ניתן לרשע, ולפעמים חלק הרע שברשע ניתן לצדיק לתקנו, וזהו כל זמן שהצדיק מעורב טוב ורע, כי אף שעושה טוב בתורה ומצות, עדיין מעורב בו חלק רע בפניות וכיוצא, ומחמת עירוב זה יארע לו איזה שוגג של עבירה, ועל ידי שהוא עשה תשובה ומוכי לחייבא, נפרד הטוב מן הרע, ונעשה הצדיק כולו טוב והרשע כולו רע, והטוב שברע נעשה כסא אל הטוב אמיתי, כידוע ממרן אלקי הבעש"ט. וכל זה בפרטות, אבל בכללות שיתברר קומת אדה"ר שיהיה כולו טוב וחלק הס"ם אדם בליעל כולו רע, זה אי אפשר קודם ביאת המשיח.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

# שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

## הלכות פסח.

### בענין כרפס. מהותו - ברכתו - שיעורו

רוביא הניקרא פירעש מערין רובין, בין חיין ובין מבושלים מברך עליהם בפה"א. וזוה תדין בדעתך לכל מיני ירקות, ופירי כרפס הניקרא סעליר ראוי חי ומבושל<sup>א</sup>.

(פני זקן ברכות ו א)

#### שיעורו:

אוכל פחות מכזית טובלו במשקה לכתחלה ואוכלו ואין צריך נטילה<sup>ב</sup>, וכרפס חייב לאכול כזית וליטול ידיו ולברך בורא נפשות על הכרפס, עיין ברכ"י<sup>א</sup>:

(שוה"ט סימן קנח סט"ו)

### ~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

ד. ענין זה יבואר במקומו בשוה"ט.

ה. ברכ"י (סק"ד) - והן הראנו אחד קדוש דברי הרשב"ץ (מאמר חמץ דף לה), שכתב דכרפס בעי כזית, דכיון דתקיננו נטילה ודאי צריך כזית כפת, דפחות מכזית פת אף דמברך המוציא לא מסתבר שיטול וכו', ע"ש. ובשול"ת חיים שאל (ח"ב סימן לח אות עו) האריך בזה, ע"ש.

ומש"כ רבינו 'וכרפס חייב לאכול כזית', הוא כדעת הרמב"ם (הלכות חמץ ומצה פ"ח ה"ב) דצריך לאכול כזית כרפס. דהא נחלקו הראשונים אי בעינן כזית כרפס, כדאיתא בב"י (סימן תעג) דדעת הרמב"ם (שם) דצריך כזית, ודעת הרא"ש (פסחים סימן כה) והרשב"א (שול"ת המיוחסות להרמב"ן סימן רב) דאין צריך כזית, דכיון דמשום היכרא דתינוקות הוא פחות מכזית סגי. ובטור ושו"ע (סימן תעג ס"ו) פסקו כהרא"ש והרשב"א דיקח פחות מכזית. אמנם הב"ח שם (ד"ה ומ"ש ואין צריך כזית) הביא ראייה לדברי הרמב"ם מגמ' ולמעשה פוסק כן, לאכול כזית שלם, ולברך בורא נפשות, ולדעתו צריך לכוון שלא להוציא המרור, ולברך אח"כ על המרור ג"כ בפה"א. וכן במעשה רב להגר"א (אות קצא) כתב שאכל כזית כרפס. ועיין בביאור הגר"א (סימן תעג אות לב). וע"ע בביאור הלכה (סימן תעג ד"ה פחות מכזית), ע"ש. וידוע שיטת רבינו כהרמב"ם ויבואר בהקדמה לשוה"ט.

ומש"כ רבינו 'ולברך בורא נפשות על הכרפס', בטור (סימן תעג) כתב - ולרי מברך אחר הטיבול ב"ר ולרשב"ם א"צ לברך אחריו. בב"י והב"ח שם כתבו - דנחלקו הרי"ו והרשב"ם בטעם למה אינו מברך בורא פרי האדמה כשאוכל מרור, דהרי"ו (פסחים קטו. תוד"ה והדר) סובר דהלילה ואגדתא הוי הפסק טובא ואינו נפטר בברכת הכרפס, רק שהוה דברים הבאים בתוך הסעודה, ולכן אין מברכין האדמה על המרור, והרשב"ם (שם קיד: ד"ה פשיטא) סובר דהלילה ואגדתא לא הוי הפסק ונפטר המרור בברכת הכרפס. ולכן כתב הטור דלהרשב"ם אין לברך בורא נפשות אפילו שאכל כזית משום דא"כ לא פטור המרור, אבל להרי"ו הוי הפסק שפיר צריך לברך בורא נפשות אם אכל כזית כרפס. בשו"ע (סימן תעג ס"ו) פסק דאינו מברך אחריו ברכה אחרונה. וכתב בביאור הלכה (שם ד"ה ואינו מברך) כתב - וכתב הגר"א בביאורו (סקל"ד) דכל זה הוא כפי שיטת המחבר בסימן תע"ד דמברך רק ברכה אחת על ב' כוסות הראשונים, ומשום דהלילה והגדה לא הוי הפסק, ולהכי אינו מברך ברכה אחרונה דאסמך ברכת כרפס יאכל המרור בלי ברכה, אבל לפי שיטת הג"ה (הרמ"א ס"א) וכפי מנהגנו דמברך אכל כוס וכוס דאי אפשר לסמוך אברכת כוס ראשון משום דהפסיק בהלולא והגדה, ואם כן אי אפשר לומר דסומכין אנו באכילת מרור אברכת כרפס, שהרי הפסיק בהגדה והלילה, (אלא דפטורא דמרור מברכה משום דהוי כדברים הבאים בתוך הסעודה דנפטר בברכת המוציא), ואם כן הרי חייב לברך ברכה אחרונה אחר אכילת כרפס, כיון דלא שייך לסעודה הבאה אחר כן, זהו תורף דברי הגר"א, ע"ש. ולפי דברי הגר"א מתיישב דעת רבינו דמברך בורא נפשות על הכרפס, דהא כתב רבינו במעשה ארג (ברכות פ"ח מ"ז) וז"ל: 'ובפסח צריכין לברך על הגפן על כוס קידוש, כי שוהין בהגדה יותר משעה וכן כל כיוצא בזה'. אם כן גם בכרפס צריך לברך בורא נפשות אחר אכילתו.

#### מהו כרפס:

איתא בירושלמי שביעית (פ"ט ה"א) מהו כרפס שבנהרות<sup>א</sup>, רבי יוסי ברבי יודא אמר פיטרוסלנין, ופירש רבינו ב'מעשה אורג' (שם), וסתם כרפס ניקרא 'סעליר'<sup>ב</sup> ומצוי הוא.

#### ברכתו:

ירקות שדרכן לאכלן חיים, כגון צנון ובצל, ואכלם מבושלים, מברך שהכל. וירקות שדרכן לאכלן מבושלים, כגון כרוב וסילקא הניקרא בירקעס וכיוצא, אכלן חיין מברך עליהם שהכל. וירקות שדרכן לאכלן כד וכך [כגון] כרתי

א. דהרי יש שלשה מיני כרפס: כרפס של נהרות, כרפס של אפר, כרפס של גנה. עיין ברמב"ם מאכלות אסורות (פ"ז ה"ו).

ב. רש"י (סוכה ל"ט: ד"ה והכרפס) - והכרפס של נהרות. ויש אומרים כרפס אפי"א וכן שמעתי. וכן רש"י (כתובות סא. - ע"ז כח). כתב - כרפסא, אפי"א בלע"ז. וז"ה בספר הפרדס (סימן קלב) וברוקח (סימן רכג) ובאגור (סימן תתא) ובערוך (ערך כרפס) ד"א שהוא אפיא והוא הנקרא בלשון ישמעאל כרפס, ועוד.

ובשול"ת חתם סופר (או"ח ח"א סימן קלב) כתב בא"ד - ועוד באתי לעוררו ע"ד שארי ירקות שהמציא מהר"ל שיהיה כרפס על רמז פר"ך ס' כמ"ש מג"א (סימן תעג סק"ד), ומ"ו הגאון מ"ה נתן אדליר טרח ויגע לידע איזה נקרא כרפס הואיל ונפיק מפומא דגברא רבא מהר"ל, ומצא שנקרא ברוב לשונות אפי"א (ובהגדה אפי"ד), והוא הנקרא בלשון דייטש צעליר והוא נאכל כמו שהוא חי נטבל בחומץ, וכן אנו נוהגין אחריו, ונתתי סימנא מילתא אפי"א ר"ת כמו אל פועל ישועות א"תה, עכ"ל. ועיין במחצית השקל (סימן תעג סק"ד) שכתב - ושמעתי מגברא רבה [הוא רבי נתן אדליר הנ"ל] שנתודע לו ע"פ החקירה בספרי הרפואות שכרפס הוא מה שאנו קורין צעלליר, עכ"ל. וז"ל החת"ס בהגהתו לשו"ע על המג"א שם. וכן בקיצור שו"ע (סימן קיח ס"ב) לצרך הטבול הראשון שהוא כרפס, וטוב יותר לקחת סלרי, שיש לו טעם טוב כשהוא חי, ע"ש. וכן בערבי נקרא הסלרי כרפס וכמ"ש הערוך (שם).

הנה בגמ' ובראשונים לא מוזכר לשון כרפס רק סתם ירקות, אך בשו"ע (סימן תעג ס"ד) כתב - כרפס או ירק אחר. ובמהר"ל (הלכות סדר ההגדה עמוד צו) כתב - נוהגין ליקח כרפס שהוא נוסריקון ס' פרך כלומר ס' ריבוא עבדו עבודת פרך. ומרן האריז"ל (שעה"כ פסח דרוש ו) אחר שגילה סוד כוונת הכרפס, כתב - וזוה תבין כי לקיחת הכרפס בליל פסח אינה בהזדמן כמ"ש הפוסקים [שו"ע הנ"ל] שלוקח ירק אחר במקומו אם ירצה, ואין הענין כך, כי דברי חכמים ומנהגם תורה היא וצריך לדייק ולהזהר לאכול דוקא הכרפס ולא ירק אחר. ונראה שמרן הארי"ז ז"ל לקח סלרי כיון דבלשון ערבי נקרא הסלרי כרפס וכמ"ש הערוך (שם). ע"ע בליקוטי מהר"ח (הנהגת הסדר) ענין כרפס, שכתב ואפשר שהירושלמי היה קורא לצעליר פעטירזיילן, ע"ש.

ג. דהיינו שמברך על הכרפס בורא פרי אדמה, כיון שדרכן לאכלן חי ומבושל. במג"א (סימן תעג סק"ד) כתב - כתב מהר"ל נוהגין ליקח כרפס שהוא נוסריקון ס' פרך כלומר ס' ריבוא עבדו עבודת פרך. ואביו היה מסופק אם מותר ליקח פעטרז'ין מפני שהוא טוב יותר מבושל מחי ואם כן אין מברכין עליו בפה"א כמ"ש (סימן רה) ע"כ. ואני תמה למה נהיגי במדינתנו ליקח פעטרז'ילין וכו'. ומ"מ דעתי חוכך בזה למה בחרו בדבר שיש בו פלוגתא ה"ל ליקח ירק אחר, ע"ש מה שהאריך בזה. ולפי דברי רבינו שכרפס הוא סעליר ונאכל חי ומבושל אין בזה פלוגתא וברכתו בפה"א, וכן יש לנו עדות מהחת"ס (הנ"ל) שהוא נאכל חי בחומץ ושברכתו בפה"א.

וכן לא לקחו תפוח אדמה לכרפס, כיון דדעת רבינו בשוה"ט (סי' רד סק"ב) דעל תפ"א מברכין שהכל, וכ"כ באוצה"ח (וילך דף קפח ע"ב).

למעשה נהגו רבותינו לקחת לכרפס צנון וסעליר.

## עטרת זקנים

יומא דהילולא ממאורי הדרות

### הרה"ק רבי יעקב צבי בן רבי נפתלי יאליס זצ"ל מדינאב בעל המלא הרועים ט' ניסן תקפ"ה

#### תולדותיו

רבי יעקב צבי יאליס זצ"ל נולד לערך שנת תקל"ח בעיר פרעמישלע, לאביו הרב הקדוש רבי נפתלי זצ"ל, שהתייחס באיב עד לרבן גמליאל הזקן, בשנות נערו בעודו באיבו נתייתם מאמו ולקח לבית זקינו הרב הגאון רבי יהודה יאליס זצ"ל, בן הגאון רבי צבי יאליס זצ"ל אב"ד ק"ק מעזיבוז, וזה לשונו בהקדמת ספרו חינוך בית יהודה, וגם כי אני במות אמי מורתי הצנועה והיקרה, זכרה לטובה אלקי, ויהיה נפשה בצרור החיים צרורה, ואז לקח אותי אבי זקני הרבני המופלג הישיש מוהר"ר יהודה, בהגאון המפורסם מוה"ר צבי שהיה אב"ד דק"ק מעזבוז, ועל ברכיו אותי אמן כאשר ישא האומן את היונק, ומנעורי גדלני כאב, ועל מוסרות התורה השלימה על שכמי שם, בשובה ונחת ובחשק ובבטחה מתוך הרווחה, ותמיד שם עינא פקחא דלי גדול יותר מאוד מעל בניי, ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה.

#### נישואיו

בהגיעו לפירקו נשא לאישה את הרבנית מרת שרה מינדל ע"ה, אשר בזכותה זכה למה שזכה להעמיד תלמידים הרבה להורות הישראל, וכפי שכותב בנו, וז"ל אמי הרבנית הצנועה וחסידה מרת שרה מינדל נ"ע, מחברת הקודש יעלה זכרונה לטוב, ובצל שדי תתלונן כי חגרה בעוז מתניה ותאמץ זרועותיה, לבל יצטרך אדוני אבי לקבל עליו עול הרבנות ברוב ימי חייו רק בעיר פרעמיסלא, שם שם משכן כבודו, ולילה כיום יאיר לו, תורת אמת היתה בפיח, ורוח ה' נחה עליו, מדד בשעלו מי ים התלמוד, וכל בשליש ראש השלישים וקודש הקדשים, וגנני סתרי פליאות ונצרי בראשית, מרוח קדשו האציל על אצילי בני ישראל, לאחוז בסנסי טיול

הפרד"ס גן נעול בקודש, והעמיד תלמידים רבים גדולי ישראל מורי דת ודין.

#### בשביל התורה

שקדן עצום ונפלא היה כל ימיו, בתורת ה' חלקו ובתורתו יהנה יומם ולילה, ריעו וידידו שלמד ועסק עמו בתורה היה הרב הקדוש רבי צבי אלימלך שפירא זצ"ל מדינאב בעל הבני יששכר, וכה מעיד עליו רעו וידידו בעל הבני יששכר וז"ל בהיותנו עוסקים חברים מקשיבים לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא והיה הצדיק הנ"ל לכל דרכיו משכיל וה' עמו הלכה כמותו, כן היה מיווד מנוער עם הגאון הגדול רבי יעקב אורנשטיין זצ"ל אב"ד לעמבערג בעל הישועות יעקב, כמה שנים ישב על מדין וכיהן כאב"ד בערים, דינאב, גלאגני, והוסאקוב.

#### בשביל החסידות

דבק בגדולי רועי החסידות בדורו, ופי שכותב בעצמו שאין אדם יכול לבוא להשלימות בלתי התחברות לצדיק הדור, ודבק בגי עמודי העולם בדורו, אצל הרה"ק רבי ישראל המגיד מקאזניץ זיע"ה והרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"ה והרה"ק רבי יעקב יצחק הורוויץ זיע"ה החוזה מלובלין, ספריו הקדושים מלאים מון אל זן מרגליות ופנינים יקרים מה שמעו מפי קדושי עליון, אחר הסתלקות שלושת הרועים נסע להסתופף בצל רבינו הגאון הקדוש שר בית הזוהר רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"ה בעל הצבי לצדיק,

#### בשביל הפרד"ס

בקי גדול היה בסתרי התורה, יעידון ויגידון ספריו המפורסמים העמוקים בתורת הח"ן, בין תלמידיו שנסעו אליו לשמוע דברי אלוקים חיים, היה רבינו הגאון הקדוש קודש הקדשים איש אלוקים רבי יצחק אייזיק

מקאמרנא זיע"ה בעל ההיכל הברכה, ספריו הקדושים היה תמיד מונה על שלחן מלכים רבותינו הקדושים זיע"ה, בגנזי כ"ק אדמו"ר שליט"א נמצא הקהילת יעקב שלמד בו רבינו בעל ההיכל הברכה המעוטור בהגהות והערות רבות.

#### ספריו הקדושים

השאיר אחריו ברכה מרובה, כ"ז ספרים בכל מקצועות התורה, מלא הרועים ג"ח כללי השי"ס חידושים וביאורים בסוגיות רבות, חינוך בית יהודה על נס חנוכה והשגחת הבורא, קהילת יעקב מפתח לחכמת הקבלה, ישרש יעקב ח"יב והשלמות לספר קהילת יעקב, בית ועד לחכמים תולדות תנאים ואמוראים, אמת ליעקב על התורה, פרשת דרכים זוטא, זכרון יעקב ויהודה דרשות לר"ה ועשיית, מלא הרועים החדש חידושים על השי"ס, חידושים והגהות על השי"ס ומשניות נדפס בשי"ס וילנא, הגהות קהילת יעקב על הזוה"ק, ועוד הרבה ספרים שנשארו בכתובים.

#### הסתלקותו

על אף גילו הצעיר ושנותיו המועטים על אדמות, אך ארבעים ושבע שנים, זכה בימיו הקצרים להגדיל תורה ולהאדירה, וכתב וחדש ספרים בכל מקצועות התורה ונתפרסם שמו לגאון ומקובל אלוקי, ביום ט' ניסן תקפ"ה, נתבקש נשמתו לגנזי מרומים ונטמן בבית החיים בעיר ריישא, וכה חקוק על מצבתו, פה נטמן, הרב הגאון הגדול, בוצינא קדישא, חסידא ופרישא, מוהר"ר יעקב צבי בהרב נפתלי, נפטרי ט' ניסן תקפ"ה ת.נ.צ.ב.ה. זי"ע.

#### הסכמת רבינו הגאון הקדוש שר בית הזוהר רבי אליעזר צבי מקאמרנא זיע"ה על ספר בית ועד לחכמים מבעל המלא הרועים

הסכמת הרב המאור הגדול הצדיק יו"ח בן של קדושים דק"ק קאמרנא

ב"ה יום א' פינחס פה קארלסבאד

הנה אני שולח לכבוד מבוקשו ההסכמה.

מי אנכי לפאר ולהלל את שם המחבר הקדוש הזה, אשר כבר שמעו הטוב נתפרסם בספרים הקדושים, היוצאים לאור מסוף עולם ועד סופו, והם מאירין כשמש בצהרים, וכל חיבוריו הקדושים כבר נסמכו מגדולי הדור, וכמה נפיש חילי דהאי גברא קדישא, ידיו רב לו בנגלה ובנסתר, ונתקבלו לכל ישראל הקדושים, מקטנים ועד גדולים, ואיני צריך לדידי ולא לדכותי, אך בנסעי למרחץ קארלסבאד להמציא לי מזור ותרופה, ועברתי דרך ק"ק קראקא, בא לפני הרב המופלג החסיד, מורינו הרב אברהם ליבר, חתן של הרב המחבר הלו, הגאון הקדוש, מופת הדור, איש אלוקים, בוצינא קדישא, מורנו הרב יעקב יאליס זללה"ה מדינאב, שהוא חיבר ספר מלא הרועים על שיטות השי"ס, וקהילת יעקב בגנזי נסתרים על דרך ערכי כינויים ע"פ סוד, וכעת הראה לפני מוכ"ז חתן הרב הנ"ל, ורוצה להוציא לאור, יקר הון ונעים, חיבורו טהורה הנקוב בשמו, בית ועד לחכמים, ועם כי לא היה לי פנאי לעיין בו הרבה, כי כאן במרחץ אין מקום לזה, ועוד לא נתנו לי חתן הרב המחבר הנ"ל, אלא ב' או ג' דפים, עם כל זה ברגעים אחדים, ראיתי בו ומצאתי את שאהבה נפשי, ונצרכים דברים אלו לכל ישראל הקדושים, וחתן של הרב המחבר הנ"ל, ביקש ממני לתת ידי עליו, ולבקש בעדו שיהיה אחינו בני ישראל בתומכו, למען להיות לאל ידו להוציא מכוח אל הפועל, וגם לבל יעלה על שום לב אדם, מהרחוקים ומהקרובים, להדפיסו שנית ח"ו בלתי רשות המוציא לאור הנ"ל, אז אמרתי ע"ז גם ידי תיכון עמו, והחזקתי בו ובאבקש בעדו, להיות לו לעזר ולסעדו לחזקו ולאמצו, כל איש ישראל בברכת ה' עליו, למען יוכל לגמור מלאכתו מלאכת הקודש, לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל הקדושים, ובזכות בעל המחבר, ובזכות תורתו הקדושה יעמוד לי שאוכל אני ג"כ, להוציא לאור כל חבורי בן ביתי על תורה וחמש מגילות, ודמשק אליעזר על הזוהר הקדוש, ואור עינים כל שבעה חלקים, וחלק ראשון כבר נדפס.

באתי על החתום חותם חיים יום א' פינחס י"ג לחודש תמוז תרמ"ד פה קארלסבאד

אליעזר צבי סאפרין קאמרנא

## עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבותינו זי"ע

#### אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (1)

לי הכל, וכל רואה היה מתמיה מאד. ואני מוגדל רעבון לא היה לי פנאי להשכיל מה זאת. ואחר כך אמר לי אבי: ראה בני גודל עוונותך, שלא זכית לראות את אליהו אלא בלבוש כזה.

מידות בנערה' (כתובות מד): בפשט ובסוד. והייתי קרוב לבלומים, ואמר לי אבי: לך אל השכנה, ותקח לך לאכול והייתי מתמיה מאוד, שידעתי שאותה שכנה לא תתן לי אף על משכון טוב. אך האמנתי בו, והלכתי שמה ועמדתי על הפתח, וישב שם גוי אחד, ואמר לי: בני, רוצה אתה לחם ויין שרף ונתן

כתב רבינו רבי יצחק יהודה יחואל מקאמרנא זי"ע בספרו מגילת סתרים זי"ל: פעם אחת, לא היה לי לאכול יותר ממעת לעת, ואבי [רבינו רבי אלכסנדר מקאמרנא זי"ע] הלך אנה ואנה במלית ותפילין, ופניו בוערות כאש בלימוד שיטה אחת עמוקה, וקרא אותי אצלו, ולמד אתי שיטת 'תני שילא שלש